

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาถึง การสื่อสาร “ความเป็นไทย” ของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยวัดจากการที่ชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยโดยใช้บริการของสายการบินไทย ได้รับข่าวสารจากสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อระหว่างบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ แล้วเกิดการรับรู้ ความรู้ ความจดจำได้ถึงเรื่องราวที่น่าเสนอ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อความเป็นไทย โดยทำการศึกษาว่าชาวต่างประเทศมีการเปิดรับสื่อสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ ในข้อ 1-6 โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการศึกษา

ประชากร

ในการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกประชากร เป้าหมาย คือ ชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยโดยใช้บริการสายการบินไทย ซึ่งจากรายงานประจำปีงบประมาณพุทธศักราช 2541 ของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ระบุว่า มีจำนวนผู้ใช้บริการสูงถึง 15,199,000 คนต่อปี

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการจะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ได้ ผู้วิจัยอาศัยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีใช้สูตรของ Taro Yamane (อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์ , 2534) โดยต้องการความเชื่อมั่นประมาณ 95 % และความผิดพลาดคลาดเคลื่อน ไม่เกิน 5 % ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

แทนค่า $N = 15,199,000$ คน

$e = 0.05$

$$n = \frac{15,199,000}{1 + 15,199,000(0.05)^2}$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = 400 คน

จากสูตรดังกล่าวพบว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีอย่างน้อย 400 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาไว้ 400 คน

การเลือกตัวอย่าง

ในการเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 7 ประเภท ตามสัญชาติและภูมิภาค (Stratified Sampling) โดยวิธีคือ แยกชาวต่างประเทศให้มีความแตกต่างกันตามสัญชาติและภูมิภาค คือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชีย เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย และเมื่อแยกประเภทแล้วทุกกลุ่มต้องถูกดึงมาตามสัดส่วน (Proportional) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยข้อมูลสถิติที่ได้จากเอกสารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังประเทศไทยโดยทางเครื่องบินในปี พุทธศักราช 2541 ตั้งแต่ เดือน มกราคม ถึงเดือนธันวาคม ดังนี้ คือ

ชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยโดยทางเครื่องบินแยกตามสัญชาติ
เดือน มกราคม - เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2541

	รวม 6431527 คน	รวมกลุ่ม ตัวอย่าง 400 คน
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	783,386 คน	เฉลี่ย 12% 40 คน
สิงคโปร์	403,518 คน	25 คน
มาเลเซีย	221,156 คน	10 คน
ฟิลิปปินส์	72,357 คน	3 คน
อินโดเนเซีย	32,799 คน	2 คน
ลาว, เวียดนาม, บรูไน	46,556 คน	3 คน
เอเชีย	2,566,608 คน	เฉลี่ย 38% 150 คน
ญี่ปุ่น	960,258 คน	60 คน
จีน	601,741 คน	45 คน
ไต้หวัน	417,613 คน	20 คน
ฮ่องกง	289,582 คน	15 คน
เกาหลี	209,287 คน	10 คน
อื่น ๆ	88,127 คน	
เอเชียใต้	256,417 คน	เฉลี่ย 2.5% 10 คน
อินเดีย	157,135 คน	6 คน
ปากีสถาน, ศรีลังกา, บังกลาเทศ	80,136 คน	4 คน
อื่น ๆ	19,146 คน	
ตะวันออกกลาง	145,466 คน	เฉลี่ย 0.5% 6 คน
อาหรับเอมิเรตส์	19,623 คน	4 คน
อิสราเอล, โอมาน	56,687 คน	2 คน
อื่น ๆ	71,170 คน	

-ต่อ-

ยุโรป	1,983,785	คน	เฉลี่ย 32%	135	คน
อังกฤษ	446,730	คน		33	คน
เยอรมัน	374,269	คน		30	คน
ฝรั่งเศส	239,625	คน		21	คน
อิตาลี	127,739	คน		12	คน
สวีตเซอร์แลนด์	107,413	คน		10	คน
สวีเดน	104,487	คน		9	คน
เนเธอร์แลนด์	99,735	คน		6	คน
เดนมาร์ก	71,718	คน		4	คน
เบลเยียม	47,690	คน		3	คน
นอร์เวย์	45,823	คน		2	คน
ฟินแลนด์, สเปน	72,480	คน		4	คน
รัสเซีย, ยุโรปตะวันออก, อื่น ๆ	190,203	คน			
อเมริกา	500,159	คน	เฉลี่ย 8%	32	คน
อเมริกา	388,509	คน		28	คน
กานาดา	84,955	คน		4	คน
อื่น ๆ	26,695	คน			
ออสเตรเลีย	294,554	คน	เฉลี่ย 7%	28	คน
ออสเตรเลีย	244,357	คน		21	คน
นิวซีแลนด์	47,970	คน		7	คน
อื่น ๆ	2,227	คน			

จากการจำแนกสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น จะทำให้ผู้วิจัยสามารถแจกแบบสอบถามได้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากสามารถระบุจำนวนสัดส่วนเป็นร้อยละของชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยโดยทางเครื่องบิน (ซึ่งสัดส่วนนี้ สอดคล้องกับจำนวนของชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยโดยใช้บริการของสายการบินไทย) ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	จำนวน 40 คน
เอเชีย	จำนวน 150 คน
เอเชียใต้	จำนวน 10 คน
ตะวันออกกลาง	จำนวน 6 คน
ยุโรป	จำนวน 134 คน
อเมริกา	จำนวน 32 คน
ออสเตรเลีย	จำนวน 28 คน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Accidental Sampling เพื่อการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามแก่ชาวต่างประเทศ ที่มีโอกาสได้พำนักอยู่ในประเทศไทยในช่วงที่เริ่มมีการเก็บข้อมูล กล่าวคือ ช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2542 โดยสอบถามก่อนว่าการเดินทางมายังประเทศไทยครั้งนี้หรือก่อนนี้ ได้เคยใช้บริการของสายการบินไทยบ้างหรือไม่ หากใช่ผู้วิจัยจึงจะขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม จนครบตามจำนวนและ สัดส่วนของสัญชาติและภูมิลาเนาที่กำหนดไว้ คือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชีย เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย โดยในแต่ละสัญชาติและภูมิลาเนาต่างกล่าวนั้น ผู้วิจัยได้พยายามแจกแบบสอบถามให้ครอบคลุมครบตามสัดส่วนและจำนวนของประชากร ที่กำหนดไว้ หากพบว่าได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างประเภทใดมากเกินไปก็จะทำการตัดออก และแจกแบบสอบถามเพิ่มในส่วนของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มที่ยังได้น้อยเกินไป

ตัวแปรในการวิจัย

จากสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 1-6 ได้กำหนดตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 ชาวต่างประเทศที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรของชาวต่างประเทศ ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ การศึกษา รายได้ อาชีพ และสถานภาพการสมรส

ตัวแปรตาม คือ การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย

สมมติฐานข้อ 2 ชาวต่างประเทศที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทย แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรของชาวต่างประเทศ ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ การศึกษา รายได้ อาชีพ และสถานภาพการสมรส

ตัวแปรตาม คือ ความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทย

สมมติฐานข้อ 3 ชาวต่างประเทศที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีทัศนคติต่อความเป็นไทย แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรของชาวต่างประเทศ ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ การศึกษา รายได้ อาชีพ และสถานภาพการสมรส

ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทย

สมมติฐานข้อ 4 การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้อของชาวต่างประเทศเกี่ยวกับความเป็นไทย

ตัวแปรอิสระ คือ การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย

ตัวแปรตาม คือ ความรู้ของชาวต่างประเทศเกี่ยวกับความเป็นไทย

สมมติฐานข้อ 5 การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทยของชาวต่างประเทศ

ตัวแปรอิสระ คือ การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย

ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทยของชาวต่างประเทศ

สมมติฐานข้อ 6 สื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยประเภทสื่อเฉพาะกิจ มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทยมากที่สุด

ตัวแปรอิสระ คือ สื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยประเภทสื่อเฉพาะกิจ

ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทย

สำหรับรายละเอียดการวัดตัวแปรมีดังนี้

1. การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย แบ่งเป็น

1.1 การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ได้แก่

- สื่อโทรทัศน์ วัดได้จากการรับข่าวสาร และความบ่อยครั้งในการชมโทรทัศน์ ที่มีโฆษณา หรือเรื่องราวที่เกี่ยวกับความเป็นไทย ทั้งจากบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และองค์กรอื่น ๆ
- หนังสือพิมพ์ วัดได้จากการรับข่าวสารและความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับความเป็นไทย ทั้งจาก บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และองค์กรอื่น ๆ
- นิตยสารทั่วไป วัดได้จากการรับข่าวสาร และความบ่อยครั้งในการอ่านนิตยสารทั่วไปเกี่ยวกับความเป็นไทย ทั้งจาก บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และองค์กรอื่น ๆ

1.2 การเปิดรับข่าวสารจากสื่อระหว่างบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ พนักงาน หรือตัวแทนของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ที่ปฏิบัติงานให้บริการแก่ผู้โดยสารชาวต่างประเทศ เช่น พนักงานต้อนรับภาคพื้นดิน พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน

- วัดได้จากการได้รับข่าวสาร และความบ่อยครั้งในการพบปะ พูดคุยกับบุคคลเหล่านี้ เกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นไทย

1.3 การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่

- หนังสือสวัสดิ์ วัดได้จากการได้รับข่าวสาร และความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือเพื่อการสื่อภาพลักษณ์ความเป็นไทย
- ตราสัญลักษณ์ เครื่องแบบพนักงาน โดยวัดได้จากความรู้สึกตอบสนองที่เป็นไปในเชิงบวก คือ พอใจ และเชิงลบ คือ ไม่พอใจ ที่มีต่อการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นไทย
- โปสเตอร์ วัดได้จากการได้รับข่าวสาร และความบ่อยครั้งในการเห็น หรืออ่านเรื่องราวที่สะท้อนถึงความเป็นไทย

2. ความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทย วัดได้จาก ระดับการรับรู้ ความรู้ ความจดจำได้ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ นำเสนอเพื่อการสื่อสารความเป็นไทย ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ คนไทย ภาษาไทย อาหารไทย มารยาทไทย การแต่งกายแบบไทย ศิลปะ และสถาปัตยกรรมแบบไทย

3. ทักษะคดีที่มีต่อความเป็นไทย วัดได้จากความรู้สึกตอบสนองที่เป็นไปในเชิงบวก คือ เห็นด้วย และในเชิงลบ คือ ไม่เห็นด้วย และทักษะคดีเชิงเป็นกลาง คือ ไม่มีความรู้สึกอย่างเป็นพิเศษ โดยวัดจากคะแนนในส่วนของทักษะคดีที่ใช้ประเมินค่า (Rating) ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ คนไทย อาหารไทย ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สถาปัตยกรรม สถานที่ท่องเที่ยว ค่าครองชีพ คุณภาพชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บรรยากาศด้านธุรกิจและการลงทุน รวมทั้งทักษะคดีที่มีต่อสายการบินไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ลักษณะปลายปิด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ เพศ สัญชาติ การศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพการสมรส ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลการเดินทาง ได้แก่ วัตถุประสงค์การเดินทาง ความบ่อยครั้งในการเดินทางกับสายการบินไทย และความบ่อยครั้งในการเดินทางมาประเทศไทย

ตอนที่ 2 การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย โดยกำหนดเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert ดังนี้

การกำหนดคะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับสาร คือ ค่าคะแนน 0-5 ตามลำดับ จากน้อยไปหามาก ดังนี้

ความบ่อยครั้ง	คะแนนที่ได้
ไม่เคยเลย	0
น้อยมาก	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
บ่อย	4
บ่อยมาก	5

การกำหนดระดับการเปิดรับข่าวสาร จากค่าเฉลี่ยของคะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

ระดับการเปิดรับข่าวสาร	ค่าเฉลี่ย
น้อยมาก	ต่ำกว่า 1.50
น้อย	1.50-2.49
ปานกลาง	2.50-3.49
บ่อย	3.50-4.49
บ่อยมาก	4.50-5.00

ตอนที่ 3 ความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเรื่องราว ความเป็นไทย โดยกำหนดการให้คะแนนในส่วนที่ตอบถูก ได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน

ระดับของความรู้	คะแนนที่ใช้วัด
มีความรู้น้อย	ต่ำกว่า $\bar{X} - 1/2S.D.$
มีความรู้ปานกลาง	ระหว่าง $\bar{X} - 1/2S.D.$ กับ $\bar{X} + 1/2S.D.$
มีความรู้มาก	มากกว่า $\bar{X} + 1/2S.D.$

ตอนที่ 4 ทศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อความเป็นไทย โดยกำหนดเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert ดังนี้

คำถามในเชิงบวกกำหนดค่าคะแนนเป็น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คิดเป็นคะแนน 5
เห็นด้วย	คิดเป็นคะแนน 4
ไม่แน่ใจ	คิดเป็นคะแนน 3
ไม่เห็นด้วย	คิดเป็นคะแนน 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คิดเป็นคะแนน 1

คำถามในเชิงลบ กำหนดค่าคะแนนเป็น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คิดเป็นคะแนน 1
เห็นด้วย	คิดเป็นคะแนน 2
ไม่แน่ใจ	คิดเป็นคะแนน 3
ไม่เห็นด้วย	คิดเป็นคะแนน 4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คิดเป็นคะแนน 5

การกำหนดระดับทัศนคติโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยของ คะแนนดังนี้

ระดับของทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย
เชิงลบมาก	1.00-1.49
เชิงลบ	1.50-2.49
เป็นกลาง	2.50-3.49
เชิงบวก	3.50-4.49
เชิงบวกมาก	4.50-5.00

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทำการทดสอบก่อน (Pre – test) โดยทำการทดลองใช้ก่อนการเก็บข้อมูลจริง เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และดูว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเข้าใจถูกต้อง และตรงกับความหมายของผู้วิจัยหรือไม่ หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำมาตรวจสอบ และปรึกษากับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป โดยการทดสอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำไปทดลองกับชาวต่างประเทศที่เคยใช้บริการของสายการบินไทย ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย จำนวน 40 คน โดยแบ่งแยกประเภทตามสัญชาติเหมือนการเก็บข้อมูลจริง ซึ่งประกอบด้วย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชีย เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกา และ ออสเตรเลีย โดยนำผลที่ได้มาหาความน่าเชื่อถือต่อไป

แบบสอบถามส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง เกี่ยวกับลักษณะทางประชากร จะใช้การดูความถูกต้อง และความชัดเจนของการใช้ถ้อยคำ จำนวนและการสื่อความหมายจากการตรวจสอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

แบบสอบถามส่วนที่วัดความรู้ ใช้สูตรในการหาค่าความได้เชื่อถือ เพื่อชี้ถึงความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่มีการให้คะแนนแต่ละข้อเป็นแบบ 0, 1 คือตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดให้ 0 คะแนน จากสูตรของ Kuder - Richardson สูตร KR21 (อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2534) ดังนี้

$$Y_{11} = \frac{K}{K+1} \{1 - \bar{X}(K - \bar{X}) / KS^2\}$$

เมื่อ Y_{11} คือความได้เชื่อถือของแบบสอบถาม

K คือจำนวนข้อ

S^2 คือความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับที่ได้จากการทดสอบ

$\bar{X}$ คือคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับ

ผลการทดสอบ ค่าความได้เชื่อถือได้ของแบบสอบถามในส่วนที่ใช้วัดความรู้ เท่ากับ 0.79 แสดงว่าแบบสอบถามนี้สามารถนำมาใช้ในการทดสอบความรู้ได้ เพราะมีค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับได้

สำหรับแบบสอบถามส่วนที่เป็นการวัดการเปิดรับสื่อและวัดทัศนคติ ใช้วิธีการหาค่าความเชื่อถือได้แบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) เพื่อชี้ถึงความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่มีการให้คะแนนรายข้อมากกว่า 1 คะแนน ในรูปแบบของมาตราส่วน ประเมินค่าจากสูตรของ Cronbach (อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2534) ดังนี้

$$\alpha = \{K / (K - 1)\} \{1 - \sum v_i / v_i\}$$

เมื่อ α คือ ค่าความเชื่อถือได้

K คือ จำนวนข้อ

V_i คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการทดสอบ ค่าความเชื่อถือได้ในส่วนที่ใช้วัดการเปิดรับสื่อของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เท่ากับ 0.88 และ การเปิดรับสื่อขององค์กรอื่นๆ เท่ากับ 0.82 แสดงว่าแบบสอบถามนี้ สามารถนำมาใช้ในการวัดการเปิดรับสื่อได้ เพราะมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ในระดับที่สูงมาก

ผลการทดสอบ ค่าความเชื่อถือได้ในส่วนที่ใช้วัดทัศนคติ เท่ากับ 0.78 แสดงว่า แบบสอบถามนี้ สามารถนำมาใช้วัดทัศนคติได้ เพราะมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ได้กำหนดตัวอย่างไว้ โดยขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามจากชาวต่างประเทศที่มีโอกาสพำนักอยู่ในประเทศไทย ในช่วงเดือน มกราคม ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2542 และเคยเดินทางมายังประเทศไทยโดยใช้บริการของสายการบินไทย รวมถึงสามารถพูด อ่าน และเขียน ภาษาอังกฤษได้ ตามสถานที่ต่างๆ ที่สามารถพบชาวต่างประเทศได้ เช่น ท่าอากาศยาน สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โรงแรม ศูนย์การค้า ฯลฯ

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมา ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาค่าทางสถิติ โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการลงรหัสข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม
2. เมื่อลงรหัสเรียบร้อยแล้ว กรอกรหัสลงในแบบฟอร์มกรอกรหัส (Coding Form) เพื่อนำไปบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์

3. นำข้อมูลเข้าประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) คำนวณค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย
4. นำผลคำนวณที่ได้มาเขียนวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัย

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทางประชากรและการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย รวมทั้งอธิบายข้อมูลของระดับความรู้และทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทยของชาวต่างประเทศที่ใช้บริการของสายการบินไทยโดยเป็นการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ตารางแบบริ้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)
2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการนำสถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ ในข้อ 1-5 ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 ชาวต่างประเทศที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยแตกต่างกัน

- ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test เพื่ออธิบายความแตกต่างของการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยระหว่างเพศของผู้โดยสาร
- ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ANOVA (One Way Analysis of Variance) เพื่ออธิบายความแตกต่างของการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยระหว่าง อายุ สัญชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพการสมรส ของผู้โดยสารชาวต่างประเทศ

สมมติฐานข้อ 2 ชาวต่างประเทศที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยแตกต่างกัน

- ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ t -test เพื่ออธิบายความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยระหว่างเพศของชาวต่างประเทศ
- ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ANOVA (One Way Analysis of Variance) เพื่ออธิบายความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยระหว่าง อายุ สัญชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพการสมรส ของชาวต่างประเทศ

สมมติฐานข้อ 3 ชาวต่างประเทศที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีทัศนคติต่อความเป็นไทยแตกต่างกัน

- ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ t -test เพื่ออธิบายความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทยระหว่างเพศของชาวต่างประเทศ
- ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ANOVA (One Way Analysis of Variance) เพื่ออธิบายความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทยระหว่าง อายุ สัญชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพการสมรสของชาวต่างประเทศ

สมมติฐานข้อ 4-5 การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ของผู้โดยสารชาวต่างประเทศเกี่ยวกับความเป็นไทย และการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติของผู้โดยสารชาวต่างประเทศที่มีต่อความเป็นไทย

- ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยกับความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทย , การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยกับทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทย

สมมติฐานข้อ 6 สื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยประเภทสื่อเฉพาะกิจ มีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้โดยสารชาวต่างประเทศที่มีต่อความเป็นไทยมากที่สุด

- ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่ออธิบายว่าสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อเฉพาะกิจ มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อความเป็นไทยของผู้โดยสารชาวต่างประเทศมากน้อยเพียงใด